Montenegro

2[?] 21 231 204 -60-

Demonstratio

Mentis ac sententiæ D. Thomæ in controversia de Virginis Deiparæ
Conceptione, eam scil. ab originali peccato immunē
fuisse.

...idem Thomam primo asseruisse Deiparam Virginem cum originis labe conceptam
...sse; deinde vero priori mutata sententia constanter asseverasse eandem Virginem
...lla labe præservatam fuisse, atq adeo et sine illa fuisse conceptam, atq in eâ-
...dem posteriori sententia demum stetisse ac perpetuo persistisse, ex eo cum pri-
... facile commonstrari potest, quod ipse quidem longe antea, cum iunior esset,
...mmam Theologiæ in 1.am 1.æ 2.æ et 2.a 2.æ et 3.am p.em divisam, in qua Deiparam
...m originali culpæ obnoxiam asserit, ediderit, deinde vero quam vel in senten-
...rum libros scripsit, vel in Psalmos expositiones excuderit, vel in D. Pauli
...stolas commentaria elucubratus fuerit, vel in Salmanticensem Angelicam opuscu-
...a elaboravit, in quibus clare et aperte Deiparam ipsam absq originali ma-
...lo conceptam esse affirmat.

...ius sane rei probationem supponitur primo tanq certum, Vincentium Bur-
...ndium ep.m Beluacensem auctorem esse quatuor tomorum, qui eius nomine
...lgantur titulum præseferentes Speculi Naturalis, Moralis, Historialis, et
...rinalis. Atq id quidem pro certo ac modo plane indubitato habent omnes S.
...minici scriptores et cronistæ Antoninus Senensis, et Sixtus Senensis in suis
...liothecis, Leonardus Albertus de Viris illustribus ordinis Prædicatorum. F.
...andus de Castro, F. Hieronymus Bononiensis, F. Iacobus Fusatus, F. An-
...ius Mediolanensis, F. Ioannes Columna, F. Gabrianus de Viana, F. Leo-
...dus Bononiensis, et P. F. ernandus de Castro p. 1. lib. 1. cap. 69. et tanq
...um supponunt duæ illustrissimæ Religiones S. Dominici, et S. Augi. cum
...versitate Salmanticensi in memoriali de iuramento 2. resp. ad 6. obiect.
...olum quoad Speculum morale Cardinalis Bellarminus in dubium
...uit lib. de script. eccles. illud esse Vincentij negans, ut primam 2.æ et
...2.æ D. Thomæ attribuat, atq verum ac germanum eiusdem esse auctorem as-
...r: eius tamen sententia efficaciter refellitur ex prologo novæ editionis
...dem Vincentij, Duaci an. 1624. in lucem prodiit. et contraria quidem
...as constat ex impressione Coloniensi an. 1474. et Veneta an. 1591. et
... Vincentius in proœmio speculi naturalis ait, se specula in quatuor
...n divisisse nempe Naturale, Morale, Historiale, et Doctrinale.

...o vero certum est Speculum Morale Vincentij ijsdem fere verbis conscri-
... fuisse, quibus 1. 2. et 2. 2. D. Thomæ digestæ sunt; de quo quidem
...o omnium dubitat, cum hoc ex librorum collatione manifeste appareat
...dicat Bellarminus et duæ dictæ S. Dominici, et S. Augi. Religiones
...niversitas Salmanticensis citato loco concedunt.

...ridea certum est. Vincentium antiquiorem esse, et pluribus annis ante
...omam vita functum fuisse, ut pote quod D. Thomas an. 1274. ... vero
... 50. e vita decesserit. Vincentius vero sm Ernandum de Castro an.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

B-37-[?]-59

1264. decem annis prius. In quam quidem sententiam dictæ duæ Religiones cum Salmanticensi Universitate concurrunt in dicto memoriali, et sm Maseum, seu quem Antoninus Senensis sequitur, Vincentius e vita migrauit an. 1256, 18 annis prius, quæ quidem fuit communis opinio ante Sutarum, et F. Echardum de Castro.

Quarto, siue demum multis, siue paucis annis Vincentius ante D. Thomam mortem obierit, certum est ipsum an. 1244. annis scil. 30 prius quam Angelicus Doctor extremum diem ageret, Speculum Historiale absoluisse: quandoquidem hoc idem Vincentius in illius speculi fine tum: atque hisce uerbis refert Antoninus Senensis: Claruit an. 1244, quo tempore finem imposuit suo speculo Historiali, ut in eius fine ipse testatur. Ante hoc autem speculum iam aliud Morale ordine 2m. post Naturale ediderat secundum calculum et animaduersionem F. Echardi de Castro, aliorum Chronistarum: et idem ipse Vincentius in Prologis ipse dicit Speculum Morale proxime locum ante Historiale tenere. et cum Doctrinale non sit absolutum, idem de ipso dicendum est, quamuis modo in noua impressione in ultimo loco collocetur.

Neque huius sane Authoris in scribendo antiquitas negari potest, cum dictos quatuor tomos impertit Philippi Valesij Galliarum Regis, ac Federici 2i. temporibus perfecit, quemadmodum Trithemius et Sixtus Senensis referunt. Hisce uerbis Claruit Vincentius sub Federico 2o. an. 1240. Qui quidem Imperator cum Imperium claum 33 annis moderatus fuisset, an. 1245 animam egit, 29. annis prius quam D. Thomas de uita exiret, qui quidem tunc nondum 20. ætatis annum agebat. Et idem Vincentius in Historijs ab eo narratis et in Pontificibus, et Principibus in speculo Morali et Historiali recensitis, suæ antiquitatem plane certam et minime dubitandam veritatem relinquit. Quam profecto nemo negabit, nisi qui illius opera non legerit, et cumprimis epistolam consolatoriam ad S. Ludouicum Galliarum Regem in morte filij maioris: quam quidem scripsit cum iam ipse esset, et dictos quatuor tomos in sua Religione absoluisset.

Ex his suppositionibus manifestum ac euidens atque deducitur ad probandum, quod ultima S. Thomæ sententia fuit in fauorem immaculatæ conceptionis Sanctissimæ Virginis in libris Sententiarum, in epist. ad Galatas, in commentarijs super Psalmos, et in opusculo de Aue Maria. Quandoquidem si Vincentius suum speculum Morale accepisset ex pa. 2æ. et 2a. 2æ. D. Thomæ, ut multi ex Regularibus S. Dominici uiuentes aiunt, et aperit auctor Prologorum nouæ editionis Vincentij Duaci an. 1624. et defendunt Religiones S. Dominici, et S. Augustini cum Salmanticensi Universitate in dicto memoriali; id fieri nequaquam potuit, nisi Angelicus Doctor hæc duo uolumina dum erat ætatis 18. aut 20. ad summum annorum composuisset. Nimirum quod an. 1244. quo S. Thomas 20. ætatis annum nondum numerabat, Vincentius iam speculum Historiale iam euulgauerat, ut ipsemet ipse dicit et præcipue in fine eiusdem speculi, quod est ordine tertium, et post speculum Morale editum.

Comprobatis igitur decem annis (quamuis secundum communiorem sententiam fuerint 18

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

quibus Vincentius ante D. Thomam e vita discesserit, et insuper pariter comprehen-
annis, quibus fuit Epi Belvacensis, et deinde computatis annis, quibus in Reli-
commoratus fuit Speculum Historiale, et doctrinale excuderat (quæ quidem com-
adhibita diligentia vix octo annorum spatio fieri potuerint) et decem, inquam, annis
putatis (quoniam ante illos omnes conscriptum fuit Speculum Morale) evidens
constabit, primum opus à D. Thoma editum fuisse pma. 2æ. et 2a. 2æ. ubi ante
Deiparam Virginem cum originali culpa conceptam fuisse (atque idem plane de
in qua eandem confirmat opinionem) dicendum est.
propter cum idem Angelicus Doctor scripserit Sententiarum libros pro Parisijs ante
Magister Doctoratus gradum, et commentaria in Psalmos, et epistolas D. Pauli, et
Salutationem Angelicam, cum iam provectioris esset ætatis edidit, minime dubitan-
relinquitur, primam ipsius de Virginis Deiparæ conceptione sententiam fuisse
in Partibus positam; priorem vero et conceptioni eiusdem Virginis favorabilem fuisse
mam, in qua ultimos usque vitæ annos transegit, usque morte stabilivit. Atque in hac
dem sententia quod summæ Theologicæ partes sint opus antiquius S. Doctoris
verter pertinent illi qui prologos huius editionis Divi Vincentij promulga-
t: cum quadam verè indignatione contra Bellarminum ita loquentes: S. Doctor
mam, quam habemus, diu ante mortem suam discipulis communicavit. Et par-
antea: Sine dubio prima pars et 2a. longe ante obitum D. Thomæ inter disci-
eius communiter habebantur
m vero fundamentum ad probandum, quod tres summæ partes, in quibus S. Thomas
Deiparam Virginem cum originali culpa conceptam esse prius edita fuerint
alia opera in quibus hoc infertur ad alios Religionis S. Dominici Congrega-
est, qui ab historijs, et temporibus, et libris eiusdem Vincentij coniicere ingenue
nt, Angelicum Doctorem ex Vincentio et accepisse non autem contra Vincentium
ipso, et præterea quidem quod ipse ex naturali Speculo acceperit Disputatio-
de Prophetia et mentis raptu, et de 4ª solum loquendo, quibus pro pª 2æ. et
2æ. ex morali speculo desumpsit: quo ad hoc multi cum Francisco Garcia
minicano in tertia parvium conceptione, ordine et mandato viri Generalis Seraphi-
Brixiensis 1578. edita clare dicunt, rem notoriam esse D. Thomam in pª 2æ.
2æ. interminus Speculum Morale: Hæc ad vivè ipsius Garciæ verba. In pª 2æ
2æ. repugnanda ad Speculum Morale Vincentij Belvacensis conferebamus, ex
apertissimum est, S. Thomam mutuasse ferme totum, quæ in his duabus codici-
de virtutibus et vitijs scripta reliquit
principium (quod clarius est ac verisimilius ad superandas difficultates, quæ
contrario sensu potuerunt oriri) convincitur S. Thomas eo plane modo accedere
pª. 2æ. et 2. 2æ. quo commentaria super epistolam ad Romanos sunt S. Hiero-
nimi ab Origene excerpta sint, ut idem Sanctus de se ipso ait in prologo in
super Micheam; et quo pariter libri in Hexaemeron sunt S. Ambrosij licet
Basilio acceptis sine eius elaboratione obtemata a sicco lenienti lib. 4 biblio-
et eo similiter modo, quo Beda, Isidorus, Theodoretus, Euthimius Oecumenius, Pri-
et multi alia opera conflarunt, quæ ex sua origine sunt aliorum partus; eo

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

205

uero tempore illa conflarunt, quo nondum erant consummati et perfecti. Et secundum ...
parites duae Religiones S. Dominici, et S. Augustini cum Salmanticensi Vniversitate ...
in prima solut. ad 6.m obiectionem dicunt, quod licet D. Thomas eos libros ex Vir...
tio dereliquerit, non propterea non ipsius esse dicendi erunt.

Nunc igitur ad rem propositam reuocando sermonem, minime certe esse puto, tam gr...
deuem et celebrem Mundi Magistrum qualis fuit S. Thomas in suis ultimis annis ex ...
centio tot eadem uerba, ordinem et stylum fere totum p.ae 2.ae et 2.ae 2.ae ab alijs uero p.ae
3.ae partem, licet non tanta continuatione accepisse: sed plane credendum est S. Doctorem
in prioribus suae aetatis annis ea compendia uel summas materierum et in suis ...
pus conversatum ab ipso quasi discipulo ab operibus doctorum insignium ad suas man...
uelut studiosum et audientem peruenisse desumpsisse: Quandoquidem eo tempore quo
nondum impressio fuerat in usu, propter manuscriptorum penuriam, et regular...
paupertatem, multi sancti insignes coacti sunt ad huiusmodi facienda transum...
In qua quidem re nullum prorsus eorum sanctitati praeiudicium aut detrimentum fi...
[margin: ...n Dominicanus] nec quicquam penitus eorum doctrinae detrahitur, ut ex ijs constat, quae Sixtus Senen...
lib. 4. bibliot. ait in simili casu de ijs quae nonnulli sancti Doctores ab alijs
ceperunt, recensens Doctores antiquos, doctrina, aetate uetustate, et sanctitate
S. Thoma nequaquam inferiores: atque in huiusce rei confirmationem Religiones
[margin: ... in supra citato loco] S. Dominici, et S. Aug.i una cum Vniversitate Salmanticensi nonnulla in me...
dium proferunt exempla

Et hoc quidem insinuare uoluit S. Doctor cum tribus partibus titulum praef...
Summae Theologiae, utique quod qui summam componit atque in compend...
redigit, se nequaquam adstringit ad illa inuenienda quae summa, et compend...
complectitur, sed solum ad illa disponenda et ordine collocanda quae alij ...
xerunt, et ad eadem et eisdem uerbis referenda, nisi alius melior modus ...
[margin: ... simulq credendum quod apud] petat illa disponendi et collocandi. Et ad hanc quidem persuadendam uerit...
~~plurimum iuuat, quod~~ ab antiquioribus Thomistis sit semper percrebu...
rit opinio, et quod spatio 250. annorum, nemo inueniatur, qui ...
tibus Theologiae Angelici Doctoris commentaria addiderit: et Caietanus ...
fuerit, qui hoc excogitauit: cuius sane usus princeps causa fuit cum...
persuasio, quod libri sententiarum D. Thomae posteriores fuerint illa...
partes. Quare nugae et commenta ~~nonnullorum~~ absque ullo prorsus funda...
mento conficta et excogitata nonnullorum esse censenda prorsus, quae ...
de ipsius Angelici Doctoris summa proferuntur: hanc scil. ultimam
ipsius opus extitisse, neque ullum plane consentaneum fundamentum
huiusce famae et opinionis a Caietano exortae proferri posset: atque ...
ne minus, quod multi etiam post ipsum, illi contradixerint, et aliam
ultimo D. Thomae operi sententiam tribuerint: ex quibus ~~to~~ F. Bar...
lomaeus Spina in prologo p.ae 2.ae et 2.ae 2.ae impressionis Venetae S. Thom...
an. 1594. dicit, ultimum D. Thomae opus, fuisse expositionem in libro...
Hierminias, quam inceptam, non potuisse absoluere, impeditum, et a morte
praeuentum: Alij uero alijs operibus postremum locum tribuunt: tanta ...

conformi...

206
233

...ptio et vanitas quę de postremo opere à S. Thoma in ultimo suę vitę tempore ...fecto, ut in dubium quoq. Logicę libellus vocetur.

...propter cum res predicto modo sese habeant, ex propter rationes et historias ...unq. fas est affirmare ultimum S. Thomę opus fuisse [illegible] summę Theologię ...tes; sed has quidem recensendas esse inter prima illius opera ab eo dum adhuc ... studiosus, vel certe dum alios docere incipiebat; quam quidem ob causam ...dern Thomistę ijs adherere volunt quę D. Thomas ~~[illegible]~~ adhuc iuvenis ...videtur in tertia parte scripsisse aliorum sententiam secutus; ex non ijs ... provectioris etatis et ~~[illegible]~~ magister postea ~~[illegible]~~ ex quo prima ...ventia in primo sententiarum, libro Parisijs propalam legens in favorem purissimę ...iparę Virginis conceptionis manifestissime scripsit.

...nulli quidem ut censeant Theologię summam esse ultimum opus à S. Thoma ...positum ex eo sibi conijciendum videntur quod 3.a ipsius summę pars non est ...soluta et perfecta; idq. propterea accidisse arbitrantur, quod S. Doctor dum in illa ...cumberet à morte preventus eam absolvere nequiverit. Quod sane argumen...m valde frivolum est ac inane, cum eodem plane iridem probari potest commen...rium in Psalmum 18. in quo asserit Deiparam Virginem absq. originali pecca...to conceptam fuisse, ultimum opus esse ab eo conscriptum: cum adhuc Psalmi circi... centum exponendi superessent. Idemq. preterea eadem prorsus ratione asseverari ...set de alijs eiusdem commentarijs super Scripturam et Aristotelem.

...a et legitima ratio quare S. Doctor 3.m p.m non absolverit, ea esse videtur: quo... dum in illis operam navaret insignitus magisterij gradu obstrictus fuit ad ...blice legendum supra sententiarum Magistrum, eamq. ob causam ~~[illegible]~~ ...pendiandi ~~studium~~, alienorumq. operum disponendi studium pretermittere coactus ...it ut, suis proprijs componendis et publicandis vacaret.

...rum porro confirmationem plurimum suffragatur quod in tribus summę par...bus contenta ad Artes potius ~~et~~ Philosophiam quam ad Theologicas controversias per...nent: Id quod quidem plane compertum habetur ex primis p.e 2.e 54. questioni... quandoquidem quinq. de Beatitudine questiones, et omnes illę de voluntario, ...narata actionum circumstantijs, fruitione, intentione, electione, consilio, con...su, usu, imperio, bonitate, et malitia usq. ad 21. questionem, non continent ...q. articulos Theologię: totus est Aristotelis tractatus in libris Ethicorum, et Ma...rum Moralium, et aliorum Philosophorum: ex [illegible] Doctor Angelicus alijs modijs ...rationibus utitur quam quę in morali philosophia leguntur ac traduntur. Et a ... questione de passionibus, amore, odio, concupiscentia, tristitia, dolore, timore, ... audacia usq. ad 48. inclusive nec linea quidem est, quę de ipsa Philosophia ...sit. Atq. hec quidem pro exemplo satis sit. Unde profecto compertum explora...q. habetur S. Doctorem ab initio ineuntis iuventutis hanc summam composuis... in illaq. observasse eos qui recens e naturali philosophia egressi erant, eos [illegible] prudenter ...ens ut ~~ac manuduceret~~ et ad maiorem notitiam in gravioribus Theologię questionib... ...vendam manuduceret

...ne omnia quę habemus exegimus, conveniunt ultimam S. Thomę propositionē

UNIVERSITARIA DE GRANADA

105

in controversia de Virginis Deiparae conceptione propositionem illam fuisse, quam in libris sententiarum lib. 1. dist. 44. q. 1. a. 3. et super Psalmum 18. scriptam reliquit et nemo sane hec duo loca Deiparae Virgini convenire potest, nec quisquam in novis impressionibus propria auctoritate antiquioribus ~~ne~~ contradicendo mutavit ut in opusculo de salutatione Angelica factum est ex quo in ultimis editionibus abrasa est illa clausula, qua S. Doctor liberam et immunem facit Deiparam Virginem ab originali macula in sua conceptione. Ut pariter factum est ex commentarijs super epistolas D. Pauli in novis Antuerpiae editionibus, cum in omnibus antiquioribus scil. 1532. et 1555. super 3. ad Galatas evidens S. Thomae clausula sit, qua originalem iustitiam Virgini Deiparae tribuit. Hoc tamen in commentarijs super sententiarum Magistrum, et ~~ita~~ in Psalmos fieret, Deus non permisit, ut constaret orbi propalam sic S. Thomam in confessione sententie ipsius Virginem a communi originalis culpae iniuria liberam fuisse, vixisse, et mortuam esse

Atque ex his quidem omnibus infertur quam iusta et rationabili de causa multi Thomistae cum Francisco Garcia Dominicano citato loco conquerantur de ijs qui nuper addiderunt, ac depravarunt tres Doctoris Angelici partes, quia illas omnes citationes in quibus ipse se ad alia opera sua in prologo 1ae. 2ae. et q. 3. et q. et alijs nunc remittit, additae fuere, vel quia ex aliena margine in textum intercesserunt, vel quia in illum ex proprio motu intermiserunt, ut saepe alias factum est. Atque hoc idem in Vincentio Belvacensi accidit, in cuius Naturalis textu speculi insertum fuit nomen S. Thomae Aquinatis, cum nihilominus illud speculum factum fuerit, cum sanctus vel nondum esset natus, vel ~~quartum~~ septennis tantummodo aut ~~sextum~~ octavum agebat aetatis annum. videas vero causas vel particulares et satis quidem probatas quae circa partium depravationes, mutationes additiones et mutilationes factae sunt in S. Doctore, et in Vincentio non feruntur..

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA